

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله علیها)

شهرستان دزفول

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

اعجاز علمی قرآن پیرامون برخی پدیده های فیزیکی

استاد راهنما

معصومه رستگار نسب

استاد داور

حجه الاسلام و المسلمین حاج آقا عطار زاده

پژوهشگر

اعظم بخشی شرف آبادی

شهریور ۱۳۹۷

تحمیدیه

سپاس و ستایش مر خدای را جل و جلاله که آثار قدرت او بر چهره روز روشن، تابان است و انوار حکمت او در دل شب تار، درخشان. آفریدگاری که خویشتن را به ما شناساند و درهای علم را بر ما گشود و عمری و فرصتی عطا فرمود تا بدان، بنده ضعیف خویش را در طریق علم و معرفت بیازماید.

تقدیم

تقدیم به خدایی که آفرید

جهان را،

انسان را،

عقل را،

علم را،

معرفت را،

عشق را

و به کسانی که عشقشان را در وجودم دمید.

تقدیر و تشکر

سپاس پروردگار یگانه را که همچون همیشه مرا یاری کرد تا بخواهم و بتوانم و لطف و فضل او هستی
بخش همه هستی هاست.

و با تشکر از استاد گرامی و بزرگوارم خانم رستگارسب که دلسوزانه مرا راهنمایی کردند. و همچنین
همسر، خانواده و تمام دوستانی که در جمع آوری، تدوین و نگارش این پایان نامه مرا یاری رساندند.

چکیده

در این تحقیق اعجاز علمی قرآن طی مباحثی شامل دو بخش که هر بخش شامل دو فصل است، بررسی و تدوین شده است. در بخش اول فصل کلیات به تبیین مسأله، پیشینه تحقیق، اهداف و ضرورت و سوال اصلی و فرعی پرداخته شده و در فصل دوم که مفهوم شناسی است، معنای لغوی و اصطلاحی واژگان علم، اعجاز، فیزیک و انواع اعجاز و اعجاز علمی قرآن بررسی شده است. در بخش دوم که فصل اول آن درباره ی قرآن و پدیده های طبیعی آسمان است به بیان مواردی از آیات علمی مربوط به آسمان از جمله تکوین آسمان ها، رتق و فتق، جاذبه عمومی، حرکات کرات آسمانی، ماه، آفرینش ستارگان، رعد و برق و ... و در فصل دوم که درباره ی آیات قرآن و پدیده های طبیعی زمین است به بیان مواردی از آیات علمی مربوط به زمین از جمله: حرکت زمین، کرویت آن، نقش کوه ها در اعتدال زمین، افزایش ارتفاع و دشواری تنفس، نورشناسی و ... پرداخته شده است. در پرتو این تحقیق نتایج به دست آمده زمینه ی فهم و شناخت عمیق تر برای پژوهندگان قرآن و به دنبال آن زمینه ی ایمان و اعتقاد بیشتر آن ها به خالق هستی خواهد بود.

واژگان کلیدی: علم، فیزیک، اعجاز، اعجاز علمی

نتیجه گیری

در این تحقیق، مواردی از اعجاز علمی قرآن که مربوط به طبیعت و فیزیک آسمان ها و زمین است مطرح شده و نشان داده شده که در قرآن کریم، مطالب فیزیکی جالب توجهی وجود دارد که قرن ها بعد از نزول قرآن، بشر توانسته به آن ها پی ببرد و این نشان دهنده ی عظمت قرآن و اعجاز علمی این کتاب است که نتیجه آن فهم و شناخت عمیق تر قرآن برای قرآن پژوهان و به دنبال آن ایمان و اعتقاد بیشتر آن ها به خالق هستی خواهد بود.

پیشهادات پژوهشی:

از آن جهت که اعجاز علمی قرآن از اهمیت زیادی برخوردار است پیشنهاد می شود و امید است که پژوهشگران در این زمینه تحقیق کنند. از جمله موضوعات پیشنهادی عبارتند از:

- ◆ اعجاز علمی قرآن کریم در احادیث ائمه (ع)
- ◆ مبانی و روش شناسی و آسیب شناسی تفسیر آیات فیزیکی قرآن
- ◆ فلسفه فیزیک در قرآن
- ◆ اعجاز علمی قرآن در حوزه ریاضیات (پزشکی، ادبیات و ...)

منابع

- ♦ قرآن کریم
- ♦ نهج البلاغه
- ♦ ابن فارس، احمد، مقاييس اللغة، ج ۴ و ۵، بی جا، مكتب الاعلام الاسلامی، ۱۴۰۴ ق
- ♦ احمد بن فارس، ابوالحسین، معجم مقاييس اللغة، ج ۵، قم: دفتر تبليغات اسلامي، ۱۴۰۴
- ♦ بی آزار شیرازی، عبدالکریم، قرآن و طبیعت گذشته و آینده جهان، چاپ اول، بی جا، مؤسسه نشر زکات علم، زمستان ۱۳۷۶
- ♦ بوکای، عهدین (قرآن و علم)، ترجمه حسن حبیبی، بی جا، انتشارات سلمان، سال ۱۳۵۷ ش.
- ♦ جان ریتس و فردریک میلفورد و رابرت کریستی، مبانی نظریه الکترومغناطیسی، ترجمه جلال صمیمی، ابوالقاسم جمشیدی، مصیب جمشیدی پور، ناصر علیزاده قمصری، چاپ پنجم، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۶
- ♦ حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۳، قم: موسسه آل بیت، بی تا
- ♦ حسینی الهاشمی، سید محمدرضا، آغاز و فرجام جهان از نظر قرآن، تهران، بی تا
- ♦ حسب النبی، منصور، الکون و الاعجاز العلمی فی القرآن، چاپ اول و سوم، قاهره: دارالفکر العربی، ۱۹۹۶
- ♦ خوئی، سید ابوالقاسم، البیان، فی علوم القرآن، ترجمه نجمه هریسی، تهران؛ نشر مرتضوی، ۱۳۵۴ ش.
- ♦ رضایی اصفهانی، محمدعلی، منطق تفسیر قرآن (۲)، روش ها و گرایش های تفسیر قرآن، چاپ سوم، قم: انتشارات جامعه المصطفی العالمیه، ۱۳۸۷
- ♦ _____، پژوهشی در اعجاز علمی قرآن، ج ۱، قم؛ مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی (عج)، ۱۳۸۵
- ♦ راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، ترجمه فائزه خسروی، ج ۲، تهران؛ دارالکتاب الاسلامی، ۱۳۶۱ ش.
- ♦ رضوی پور، سیدعلی، شگفتا بررسی معجزات قرآن و سازگاری حیرت آور آنها با علم نوین، چاپ اول، قم؛ رخ مهتاب، ۱۳۸۷
- ♦ سبحانی، جعفر، قرآن و اسرار آفرینش، چاپ دوم، بی جا، انتشارات دفتر تبلیغ اسلامي، ۱۳۸۰ ش
- ♦ _____، رسالت جهانی پیامبران و برهان رسالت، چاپ اول، قم: انتشارات مكتب الاسلام، ۱۳۷۴
- ♦ سلمانی زارچی، مرضیه، اعجاز علمی ادبی قرآن، چاپ اول، بی جا، انتشارات قدس، ۱۳۹۴

- ♦ سیوطی، عبدالرحمان، الاتقان فی علوم القرآن، ج ۲، بیروت؛ دارالکتب العلمیه، ۱۴۰۷ ق.
- ♦ شیخ صدوق، محمد بن علی بن بابویه، متن و ترجمه توحید صدوق، مصحح خلیل الله مسائلی، اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه، ۱۳۹۴
- ♦ طباطبایی، سید محمد حسین، ترجمه تفسیر المیزان، ترجمه سید محمد باقر موسوی، ج ۳، ۴، ۵، ۱۲، ۱۴، ۱۷، ۲۰، قم: دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۳۷۴
- ♦ طباره، عبدالفتاح، پایه های اساسی شناخت قرآن، ترجمه محمدرسول دریایی، بی جا، انتشارات رسالت قلم، تیر ۱۳۶۱
- ♦ طالقانی، سید محمود، پرتوی از قرآن، ج ۱ و ۲، بی جا، شرکت سهامی انتشار، ۱۳۴۵
- ♦ طوسی، محمد بن حسن، التبیان فی تفسیر القرآن، ج ۷، بیروت: دارالأمیره، ۱۴۳۱
- ♦ علوی، سیدسجاد؛ شیخ زاده، علی، معجزات جدید یا اعجاز علمی قرآن کریم، چاپ اول، قم: انتشارات دلیل ما، پاییز ۱۳۸۵
- ♦ فولز، گرانت، درآمدی بر نور شناخت نوین، ترجمه احمد کیاست پور، چاپ سوم، اصفهان: انتشارات دانشگاه اصفهان، ۱۳۷۸
- ♦ فراهیدی، خلیل، العین، ج ۲، قم؛ اسوه، ۱۴۱۴ ق.
- ♦ فیض آبادی، حمیده، بیولوژی در قرآن، چاپ اول، تهران: فیض دانش، ۱۳۸۶
- ♦ الفیومی، احمد بن محمد، مصباح المنیر فی الشرح الکبیر للرافعی، ج ۱-۲، قم؛ دارالهجره، ۱۴۰۵ ق.
- ♦ قرشی، سید علی اکبر، قاموس قرآن، ج ۴ و ۵، تهران؛ دارالکتب الاسلامی، بی تا
- ♦ قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر القمی، ج ۲، قم: موسسه دارالکتب، ۱۴۰۴ ق
- ♦ کلینی، محمد بن یعقوب، اصول الکافی، مصحح محمدجعفر شمس الدین، ج ۸، بیروت: دارالتعارف المطبوعات، ۱۴۱۱ ق
- ♦ کینت گریک، قرآن را چگونه شناختم، ترجمه ذبیح الله منصوری، بی جا، کتابفروشی ایرانیان، بی تا
- ♦ معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، چاپ چهارم، تهران: اشجع، میکائیل، ۱۳۸۸
- ♦ مصباح یزدی، محمدتقی، آموزش فلسفه، ج ۱، تهران؛ سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۸ ش.
- ♦ مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، ج ۶۷، بیروت؛ مؤسسه الوفاء، ۱۴۰۳ ق.
- ♦ معرفت، محمد هادی، علوم قرآنی، چاپ اول، قم؛ مؤسسه فرهنگی انتشاراتی التمهید، پاییز ۱۳۷۹
- ♦ مکارم شیرازی، ناصر، قرآن و آخرین پیامبر، چاپ چهارم، تهران؛ دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۵ ش.
- ♦ _____، تفسیر نمونه، ج ۳ و ۱۴ و ۱۸، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۴

♦ موريسين، كرسى، راز آفرينش انسان، ترجمه محمد سعيدى، تهران؛ سازمان كتاب هاى جيبى،

۱۳۵۴

♦ مؤدب، رضا، اعجاز قرآن، چاپ اول، بى جا، انتشارات احسن الحديث، ۱۳۷۹

♦ مجلسى، محمدباقر، بحارالانوار، ج ۵۴ و ۵۵، بيروت: مؤسسه الوفاء، ۱۴۰۳ ق.

♦ محمد بن مكرم، ابن منظور، لسان العرب، چاپ سوم، ج ۲، بيروت: دار صادر، ۱۴۱۴

♦ مهدى، سپهر، آهن ازار اقامه قسط، تهران: ۱۳۹۲

♦ نجفى، گودرز، مطالب شگفت انگيز قرآن، چاپ اول، بى جا، نشر سبحان، بهار ۱۳۷۷

♦ نظيرى، يحيى، قرآن و پديده هاى طبيعت از ديد دانش امروز، چاپ اول، بى جا، ۱۳۵۸ ش.

♦ هاليدى، ديويد و زرينك رابرت، فيزيك، ترجمه نعمت الله گلستانيان و محمود بهار، چاپ سيزدهم،

ج ۱ و ۴، تهران: مركز نشر دانشگاهى، ۱۳۷۷

♦ مقاله: اميديانى، حسين ؛ مولايى، على، «اعجاز فيزيكى قرآن»، مجله قرآن و علم، سال پنجم، شماره

۹

♦ نرم افزار جامع التفاسير